

Muista katsoa pennun suuhun

PURENTAONGELMIA?

Koirien purentaan ongelmat ovat hyvin yleisiä ja erityisesti lievä-asteisina alihoidettuja. Harmillisen usein ne havaitaan vasta kun ne ovat jo aiheuttaneet koiralle pitkäaikaista kipua ja pysyviä hammas- ja pehmytkudosvaurioita.

TEKSTI ELL Ulla Eskelinen, Eläinklinikka Paras Kaveri
KUVA Salla Lehtinen

Pennun suu ja purenta tulisi tarkastaa säännöllisesti kasvun eri vaiheissa. Osa purentaongelmista, esimerkiksi alakulmahampaiden kapea asento (linguoversio) tai selkeä ylä- tai alapurenta, on havaittavissa jo pentuetarkastuksessa tai penturokotoyksillä. Nykyään jo monet eläinlääkärit tunnistavat nämä ongelmat ja ohjaavat pennun tarvittaessa jatkohoitoon.

Kun purentaongelmia päästään hoitamaan varhaisessa vaiheessa, on hoitonnustekin parempi. Siksi eläinlääkäriin hoitosuosituksia esim. virheasentoisten maitokulmahampaiden poiston suhteen kannattaa kuunnella. Myös pentujen kokema kipu tulee ottaa vakavasti. Suuperäinen kipu vaikuttaa pennun oppimiseen sekä luonteen ja käyttäytymisen kehitykseen.

Osa purentavioista tulee esille vasta, kun pysyvät hampaat ovat puhjenneet näkyviin. Tällöin on myös nähtävissä, jos osa maitohampaista ei irtoa ajallaan pysyvien hampaiden tieltä, tai jos osa pysyvistä hampaista jää puuttumaan.

Hammaspuutosalueet tulisi aina röntgenkuvata, sillä jos hammas onkin jäänyt puhkeamattomaksi leukaluun sisään, sen ympärille voi huomaamatta kehittyä ns. hammasaihekyysta, jollei puhkeamattomasta hammasta joko poisteta tai sen tilannetta seurata säännöllisin röntgenkuvauksin.

Purentaongelmia voi esiintyä kaiken rotuisilla koirilla, mutta osalla roduista on omat ”tyyppiongelmansa” johtuen mm. niiden kallonmuodosta. Suurin osa purentavioista on perinnöllisiä.

Vehnäterrierin kallonmuoto on sopusuhtainen ja vaikeat purentaviat eivät käsittääkseni ole yleisiä. Kokemukseni mukaan vehnäterriereillä esiintyy jonkin verran kulmahammaspurentaan ahtausta, jossa toinen tai molemmat alakulmahampaat ovat kapea-asentoiset (linguoversio) ja niiden

kärjet painautuvat yläkeniin tai jopa kitalakeen. Toisinaan tämä ongelma voi johtua yläpurennasta, jolloin alaleuka on lyhyt ja kapea suhteessa yläleukaan, mutta yleensä kyse on pelkästään alakulmahampaiden virheasennosta.

Lievimmillään alakulmahampaiden linguoversio aiheuttaa alakulmahampaan kärjen painumisen yläkulmahampaan ”etureunan” ienrajaan. Vuosien kuluessa tämä johtaa yläkulmahampaan etupinnan kulumiseen ja ienrajan vetäytymiseen ja paikalliseen parodontiittiin. Vaikea-asteisempi asentovirhe voi puolestaan kehittyä hoitamattomana vakavaksi; suu ei mene kunnolla kiinni ja alakulmahammas voi painua vähitellen kitalaen läpi nenäonteloon asti. Tätäkin ongelmaa on useimmissa tapauksissa mahdollista hoitaa pentuiässä, jolloin vältytään em. seurauksilta.

Jos purentaongelma havaitaan ajoissa, virheasentoon puhkeavien alakulmahampaiden tilanne voi joillain potilailla korjaantua melko pienin toimenpitein, esim. pysyvien hampaiden tielle jääneiden maitohampaiden poistolla ja alakulmahampaiden ”kotijumpalla”. Toisinaan tarvitaan lisäksi oikomishoitoa, pysyvien hampaiden poistoja tai alakulmahampaiden lyhentämistä (nk. pulpa-amputaatio).

Samoin kuin vehnillä, kerryjen kallonmuoto on sopusuhtainen ja purenta lähtökohtaisesti normaaliasentoinen, etuhampaissa tulee olla saksipurenta. Kerryillä tavataan perinnöllisiä väliposkihampaiden hammaspuutoksia ja niiden periytyvyyttä on tutkittukin.

Pentujen purentaan säännöllinen seuranta on tärkeää, jotta ongelmiin päästään puuttumaan oikea-aikaisesti ja ajoissa toiminnallisen ja kivuttoman purentaan varmistamiseksi.